

SISÄLLYSLUETTELO

LYHENTEET	XII
1 JOHDANTO	1
1.1 Yleistä	1
1.2 Rangaistuksen oikeutus ja tarkoitus.....	5
1.3 Rangaistusten jaotteluja	13
1.4 Laillisuusperiaate ja seuraamusjärjestelmää koskeva sääntely	15
1.4.1 Yleistä	15
1.4.2 Laillisuusperiaate sekä perus- ja ihmisoikeudet....	16
1.4.3 Seuraamusjärjestelmää koskevan sääntelyn perusrakenne	17
1.4.4 EU-rikosoikeus ja seuraamusjärjestelmä	19
1.4.5 Kansainvälinen näkökulma	23
1.5 Kriminaalipolitiikka, repressiotaso ja kustannusnäkökulma	24
2 VANKEUS	29
2.1 Yleistä	29
2.2 Ehdottoman vankeusrangaistuksen täytäntöönpano	32
2.3 Ehdonalainen vapauttaminen.....	34
2.3.1 Johdantoa.....	34
2.3.2 Ehdonalainen vapauttaminen määräosan tai vähimmäisajan suorittamisen jälkeen.....	35
2.3.3 Ehdonlaiseen vapauteen päästettävän valvonta....	42
2.3.4 Valvottu koevapaus.....	44
2.3.5 Jäännösrangaistus ja koeaika.....	48
2.4 Elinkautinen vankeusrangaistus	55
2.5 Vaaralliset rikoksenuusijat – yhdistelmä rangaistus	65
3 VALVONTARANGAISTUS	75

4	YHDYSKUNTAPALVELU	85
4.1	Johdantoa	85
4.2	Yhdyskuntapalveluun tuomitsemisen edellytykset.....	88
4.3	Yhdyskuntapalvelun sisältö ja tuomitun velvollisuudet.....	99
4.4	Törkeä velvollisuuksien rikkominen ja muunto valvontarangaistukseksi tai ehdottomaksi vankeudeksi	103
5	EHdollinen VANKEUS	111
5.1	Yleistä	111
5.2	Ehdollisen vankeuden edellytykset ja sisältö.....	113
5.3	Ehdollisen vankeuden oheisseuraamukset	122
5.4	Ehdollisen vankeuden määrääminen täytäntöön-pantavaksi	127
6	SAKKORANGAISTUS	135
6.1	Yleistä	135
6.2	Päiväsakkojärjestelmä.....	138
6.3	Sakon muuntaminen vankeudeksi	144
6.4	Rikesakko	155
6.5	Summaarinen sakkomenettely	158
7	ERITYISET HENKILÖRYHMÄT	165
7.1	Yleistä	165
7.2	Nuorten seuraamusjärjestelmä.....	165
7.2.1	Yleistä	165
7.2.2	Nuorisorangaistus	171
7.3	Syntykeettomat.....	182
7.4	Virkamiehet	185
7.4.1	Yleistä	185
7.4.2	Suppeasisältöinen viraltapano	187
7.4.3	Laajasisältöinen viraltapano	189
7.4.4	Varoitus.....	192
7.5	Sotilaat.....	193
7.5.1	Sotilasoikeudenhoito.....	193
7.5.2	Sotilasarvon menettäminen	197
7.6	Vangit	198
8	RANGAISTUKSEN MÄÄRÄÄMINEN	203
8.1	Johdantoa	203
8.2	Rangaistuksen määrääminen sääntelykysymyksenä	205

8.3	Rangaistusasteikot.....	207
8.4	Rangaistuskäytännön yhtenäisyys	211
8.5	Suhteellisuus lähtökohtana.....	217
	8.5.1 Yleistä	217
	8.5.2 Suhteellisuuden arviointiperusteet RL 6:4:ssä	220
8.6	Rangaistuksen koventamisperusteet.....	223
	8.6.1 Yleistä	223
	8.6.2 Rikollisen toiminnan suunnitelmallisuus	224
	8.6.3 Liigaperuste	227
	8.6.4 Rikoksen tekeminen palkkiota vastaan	231
	8.6.5 Rasistinen motiivi.....	234
	8.6.6 Uusiminen	236
8.7	Rangaistuksen lieventämisperusteet.....	240
	8.7.1 Yleistä	240
	8.7.2 Painostus, uhka ja muu sen kaltainen seikka.....	241
	8.7.3 Myötätunto, houkutus ja asianomistajan myötävaikutus	242
	8.7.4 Sovinto, rikoksen vaikutusten poistaminen ja rikoksen selvittäminen.....	245
	8.7.5 RL 6:8:n 1 ja 3 momentissa mainitut perusteet.....	256
8.8	Rangaistuksen kohtuullistamisperusteet	257
	8.8.1 Yleistä	257
	8.8.2 Sanktiokumulaatio	257
	8.8.3 Tekijän korkea ikä, heikko terveydentila ja muut henkilökohtaiset olot	263
	8.8.4 Rikoksen tekemisestä kulunut huomattavan pitkä aika	265
8.9	Lievempi rangaistusasteikko ja rangaistuslaji	268
8.10	Rangaistuslajin valinta.....	278
8.11	Tuomitusta rangaistuksesta tehtävät vähennykset.....	279
8.12	Yhtenäisrangaistusjärjestelmä	287
	8.12.1 Perusteita	287
	8.12.2 Yhteisen rangaistuksen asteikko	291
	8.12.3 Yhteisen rangaistuksen määrääminen	298
	8.12.4 Aikaisemmin tuomitun vankeus-, yhdistelmä-, yhdyskuntapalvelu-, valvonta- ja nuoriso- rangaistuksen huomioon ottaminen	303
	8.12.5 Eriyistilanteita	311
8.13	Syyteneuvottelujärjestelmä	312
	8.13.1 Yleisiä kysymyksiä.....	312
	8.13.2 Syyteneuvottelujärjestelmän rakenne.....	313
	8.13.3 Tunnustamisoikeudenkäynti.....	316
	8.13.4 RL 6:8a ja rangaistuksen lieventäminen	317

9	TOIMENPITEISTÄ LUOPUMINEN	323
9.1	Yleistä	323
9.2	Toimenpiteistä luopuminen esitutkinnassa ja syyttämättä jättäminen	325
9.3	Rangaistuksen tuomitsematta jättäminen RL 6:12:n mukaan.....	327
9.3.1	Yleistä	327
9.3.2	Vähäisyysperuste	328
9.3.3	Nuoruusperuste	331
9.3.4	Poikkeuksellisuusperuste	332
9.3.5	Kohtuusperuste.....	334
9.3.6	Konkurrensisiperuste	338
9.4	Muita toimenpiteistä luopumissäännöksiä.....	339
10	OIKEUSHENKILÖN RANGAISTUSVASTUU	341
10.1	Johdantoa	341
10.2	Oikeushenkilön rangaistuvastuun edellytykset	343
10.3	Yhteisösakko, sen määrääminen ja toimenpiteistä luopuminen	351
10.4	Yhteisövastuu EU-oikeudessa ja kansainvälisissä sopimuksissa	355
11	MUITA SEURAAMUKSIA	357
11.1	Yleistä	357
11.2	Menettämisseuraamus.....	357
11.2.1	Yleistä	357
11.2.2	Menettämisseuraamuksen yleinen edellytys	360
11.2.3	Hyödyn menettäminen.....	362
11.2.3.1	Taloudellinen hyöty	362
11.2.3.2	Bruttoperiaate ja nettoperiaate.....	368
11.2.3.3	Hyödyn arvioiminen	371
11.2.3.4	Hyötykonfiskaatiovastuulliset.....	373
11.2.3.5	Hyötykonfiskaation suhde vahingonkorvaukseen ja edunpalautukseen	375
11.2.4	Laajennettu hyödyn menettäminen	376
11.2.5	Rikoksentekeväliseen konfiskaatio	383
11.2.6	Rikoksen tuote, rikosesine ja säilytysväline	388
11.2.7	Arvokonfiskaatio.....	391
11.2.8	Menettämisseuraamuksen kohtuullistaminen.....	393
11.3	Ajokielto.....	397
11.3.1	Yleistä	397
11.3.2	Ajokiellon perusteet.....	398

11.3.3	Ajokiellon kesto	401
11.3.4	Väliaikainen ajokielto	404
11.3.5	Ehdollinen ajokielto ja valvottu ajo-oikeus	405
11.3.6	Varoitus	409
11.4	Liiketoimintakielto	409
11.5	Lähestymiskielto	419
11.6	Eläintenpitokielto	425
11.7	Metsästyskielto	427
11.8	Rikosuhrimaksu	429
11.9	Rikosrekisteri	431
11.10	Vahingonkorvaus	439
11.11	Maahantulon estäminen ja maasta poistaminen rikoksen perusteella sekä kansalaisuuden menettäminen	442
11.12	Rikosten muita seuraamuksia	445
11.13	Hallinnolliset sanktiomaksut	447
11.13.1	Yleistä	447
11.13.2	Pysäköintivirhemaksu	449
11.13.3	Joukkoliikenteen tarkastusmaksu	451
11.13.4	Ylikuormamaksu	452
11.13.5	Liikennevirhemaksu	452
11.13.6	Biopolttoainelain seuraamusmaksu ja virhemaksu	456
11.13.7	Öljypäästömaksu	456
11.13.8	Kilpailunrikkomismaksu	457
11.13.9	Finanssivalvonnan seuraamusmaksu	459
11.13.10	Teleyrityksen seuraamusmaksu ja televisio- tai radiotoiminnan seuraamusmaksu	461
11.13.11	Veronkorotus ja laiminlyöntimaksu	462
11.13.12	Aravalainojen seuraamusmaksu	464
11.13.13	Asianajajan seuraamusmaksu	464
11.13.14	Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksu	465
12	SEURAAMUSTEN RAUKEAMINEN	467
12.1	Rikosoikeudellinen vanhentuminen	467
12.1.1	Yleistä	467
12.1.2	Syyteoikeuden vanhentuminen	469
12.1.3	Rangaistuksen ja muun seuraamuksen tuomitsemisen estävä vanhentuminen	479
12.1.4	Tuomitun rangaistuksen raukeaminen	481
12.2	Armahdus	485
12.3	Rikoksentehtäjän kuolema	493

13 KANSAINVÄLINEN YHTEISTOIMINTA RANGAISTUSTEN TÄYTÄNTÖÖNPANOSSA	497
13.1 Johdantoa.....	497
13.2 Kansainvälinen yhteistoiminta.....	498
13.3 Pohjoismainen yhteistoimintalaki	503
13.4 EU-täytäntöönpanoyhteistyö.....	505
13.4.1 Taloudelliset seuraamukset	505
13.4.2 Vankeusrangaistukset, valvontatoimenpiteet ja vaihtoehtoiset seuraamukset	513
13.4.3 Muu rikosoikeudellinen yhteistyö.....	516
LÄHTEET	523
ASIAHAKEMISTO	559
OIKEUSTAPAUSHAKEMISTO	567